

Abstract

Forskningsbaserad undervisning - Teori och praktik i samverkan, 9/11

Catarina Schmidt, Högskolan i Jönköping

catarina.schmidt@ju.se

Sara Hvit Lindstrand, Högskolan i Jönköping

sara.hvit-lindstrand@ju.se

Petra Ljungqvist, Råslättsskolan, Jönköping

petra.ljungqvist@jonkoping.se

Taylor-Anne Conyer, Råslättsskolan, Jönköping

Taylor-anne.conyer@jonkoping.se

Dialogisk högläsning i förskoleklassen och årskurs 1 – teori och praktik i samverkan

Bidraget utgår från ett ULF-projekt som initierats utifrån en uttalad vilja att använda dialogisk högläsning som ett sätt att stärka elevernas språk och engagemang för läsning. Projektet innebär forskning i samverkan, där teori och praktik ömsesidigt påverkat varandra, och där lärare och forskare samverkat i tre interventioner för att förändra och utveckla klassrumspraktiken vad gäller dialogisk högläsning i förskoleklassen och årskurs 1 (Carlgren, 2011). Teoretiskt utgår studien från receptionsteoretiska (Langer, 2011; Rosenblatt, 1938/1995) perspektiv och språk- och kunskapsutvecklande förhållningssätt (Cummins, 2001) med en tonvikt på upplevelsebaserad läsning (Schmidt, 2018, 2021). Målet med varje intervention har varit att eleverna ska 'komma in i' det litterära verket och möta dess innehåll (Langer, 2011) samtidigt som de ges möjligheter till aktivt språkanvändande (Cummins, 2001).

Syfte

Projektets syfte är att bidra med didaktisk kunskap om på vilka sätt dialogisk högläsning kan innebära att yngre elevers språk och läsintresse stärks.

Metod

Projektets upplägg baseras på en systematisk och kollaborativ forskningsdesign, där dialog och reflektion utgör en grund för att pröva teorigrundad undervisning med utgångspunkt i tre bilderböcker. Lärarna fick konkreta förslag till undervisningsupplägg tillsammans med uppmaningen att förändra dessa utifrån sina elevgrupper. De empiriska data vi utgår från är sammanställning av genomförd undervisning, lärarnas reflektionsloggar, fotografier av elever samt transkriberade fokusgruppsintervjuer med lärarna. Vi analyserar de olika aktiviteter som iscensattes liksom de meningsskapande möjligheter, i termer av multimodala resurser, materiella resurser och digital teknologi, som framkommer och den möjliga interaktion och kommunikation det möjliggör.

Resultat

Resultatet belyser dialogiska undervisningspraktiker där dimensioner som sinnlighet och kroppslighet, fantasi och lek, upprepning av språk, rörelser och gester samt textskapande (genom samtalande,

tredimensionellt skapande och/eller bildskapande samt skrivande) integreras på olika sätt och i olika hög grad. Sammantaget verkar dessa dimensioner vara betydelsefulla för att eleverna ska kunna möta och förstå den aktuella berättelsen på sätt som stärker såväl deras språk som vilja att lyssna till lärares högläsning. Sammantaget belyser resultatet bilderbokens potential, vikten av att förstärka och förstora dess innehåll genom digital teknologi samt elevaktiv undervisning genom meningsskapande resurser.

Diskussion

Det finns, menar vi, stor anledning att i undervisningssammanhang framåt verka för att elever från tidig ålder får möta just sådana läspraktiker där upplevelsebaserad läsning med tydlig koppling till berättelsens innehåll bjuder in och involverar eleverna, kroppsligt, sinnligt och kommunikativt, i berättelsen så att de genom det 'kommer in i' i det litterära verket och möter dess innehåll (Langer, 2011).

Referenser

- Baek, H. (2019). *Molnbullar*. Tranan.
- Cummins, J. (2015). *Negotiating Identities. Education for Empowerment in a Diverse Society*. California Association for Bilingual Studies.
- Langer, J. (2011). *Envisioning Literature: Literary Understanding and Literature Instruction*. Teachers College Press.
- Löf, J. (1974). *Sagan om det röda äpplet*. Bonniers Carlsén.
- Rosenblatt, L. (1938/1995). *Literature as Exploration*. The Modern Language Association of America.
- Schmidt, C. (2018). Barns läspraktiker i ett demokratiskt samhälle. *Utbildning & Demokrati*, 27 (3), 77-99.
- Schmidt, C. (2021). Kulturakuten som en praktikgemenskap kring barnlitteratur: "Här kommer vi rakt in tillsammans!". *Pedagogisk forskning i Sverige, ahead of print*.